Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 9ης Σεπτεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κληρονομική διαδοχή – Κανονισμός (ΕΕ) 650/2012 – Άρθρο 6, στοιχείο α′ – Διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας – Άρθρο 7, στοιχείο α′ – Δικαιοδοσία – Έλεγχος από το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο – Άρθρο 22 – Επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου – Άρθρο 39 – Αμοιβαία αναγνώριση – Άρθρο 83, παράγραφος 4 – Μεταβατικές διατάξεις»

Στην υπόθεση C-422/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Köln (εφετείο Κολωνίας, Γερμανία) με απόφαση της 28ης Αυγούστου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Σεπτεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

RK

κατά

CR,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, C. Toader (εισηγήτρια) και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η CR, εκπροσωπούμενη από την I. Sommer, Rechtsanwältin,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. J. Ruiz Sánchez,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον E. Manzo, avvocato dello Stato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Heller και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Ιουλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, στοιχείο α′, του άρθρου 7, στοιχείο α′, του άρθρου 22 και του άρθρου 83, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου (ΕΕ 2012, L 201, σ. 107, και διορθωτικά ΕΕ 2012, L 344, σ. 3, και ΕΕ 2013, L 60, σ. 140, στο εξής: κανονισμός περί κληρονομικής διαδοχής).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του RK και της CR σχετικά με αίτηση που υποβλήθηκε από την CR για τη χορήγηση εθνικού κληρονομητηρίου και ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, κατόπιν του θανάτου του συζύγου της.

Το νομικό πλαίσιο

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 27 και 59, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχουν ως εξής:

«(27) Οι κανόνες του παρόντος κανονισμού έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα εφαρμόζει, ως επί το πλείστον, το δικό της δίκαιο. Ο παρών κανονισμός συνεπώς προβλέπει σειρά μηχανισμών οι οποίοι θα εφαρμόζονται όταν ο κληρονομούμενος έχει επιλέξει ως το δίκαιο που διέπει την κληρονομική διαδοχή του το δίκαιο του κράτους μέλους του οποίου ήταν υπήκοος.

[…]

(59) Υπό το φως του γενικού στόχου του παρόντος κανονισμού, ο οποίος συνίσταται στην αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται στα κράτη μέλη σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής […], ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προβλέπει κανόνες σχετικά με την αναγνώριση, την εκτελεστότητα και την εκτέλεση των αποφάσεων […]».

4 Το άρθρο 3 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

[…]

ζ) ως “απόφαση” νοείται κάθε απόφαση σε υπόθεση διαδοχής αιτία θανάτου που εκδόθηκε από δικαστήριο κράτους μέλους, όποια κι αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση για τον προσδιορισμό από το γραμματέα των δικαστικών εξόδων ή δαπανών·

[…]».

5 Το άρθρο 4 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενική διεθνής δικαιοδοσία», προβλέπει τα εξής:

«Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του κατά το χρόνο του θανάτου έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της.»

6 Το άρθρο 6 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαπίστωση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας στην περίπτωση επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου», ορίζει τα ακόλουθα:

«Στην περίπτωση που το δίκαιο το οποίο είχε επιλέξει ο θανών ως το δίκαιο που θα διέπει την κληρονομική του διαδοχή κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 είναι το δίκαιο κράτους μέλους, το δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως βάσει του άρθρου 4 ή του άρθρου 10:

α) δύναται, κατόπιν αιτήματος ενός των διαδίκων, να διαπιστώσει έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας, εφόσον θεωρεί ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους, του οποίου το δίκαιο επελέγη, είναι καταλληλότερα να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις πρακτικές περιστάσεις της διαδοχής, όπως είναι η συνήθης διαμονή των διαδίκων και ο τόπος στον οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία· […]

[…]».

7 Το άρθρο 7 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιοδοσία στην περίπτωση επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου», προβλέπει τα εξής:

«Τα δικαστήρια κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη από το θανόντα σύμφωνα με το άρθρο 22, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής εφόσον:

α) το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο έχει διαπιστώσει έλλειψη δικαιοδοσίας στην ίδια υπόθεση σύμφωνα με το άρθρο 6· […]

[…]».

8 Το άρθρο 10 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επικουρική διεθνής δικαιοδοσία», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οσάκις η συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου δεν βρισκόταν σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας έχουν παρ' όλα αυτά διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της εφόσον:

α) ο θανών είχε την ιθαγένεια του συγκεκριμένου κράτους μέλους κατά το χρόνο του θανάτου, ή αλλιώς·

β) ο θανών διατηρούσε την προηγούμενη συνήθη διαμονή του στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά το χρόνο που επελήφθη το δικαστήριο, δεν έχει παρέλθει περίοδος μεγαλύτερη της πενταετίας από τη στιγμή που μεταβλήθηκε η εν λόγω συνήθης διαμονή.

2. Σε περίπτωση που κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας έχουν παρ' όλα αυτά διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν σχετικά με αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.»

9 Το άρθρο 22 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Ένα πρόσωπο δύναται να επιλέξει ως δίκαιο που θα διέπει το σύνολο της κληρονομικής διαδοχής του το δίκαιο του κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια κατά το χρόνο πραγματοποίησης της επιλογής του ή κατά το χρόνο του θανάτου.

Ένα πρόσωπο που έχει ιθαγένειες περισσότερων κρατών, μπορεί να επιλέξει το δίκαιο οποιουδήποτε εξ αυτών κατά τη στιγμή που κάνει την επιλογή ή κατά το χρόνο του θανάτου.

2. Η επιλογή του δικαίου γίνεται ρητώς με δήλωση υπό μορφή διάταξης τελευταίας βούλησης ή συνάγεται από τους όρους της εν λόγω διάταξης.»

10 Το κεφάλαιο IV του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, το οποίο επιγράφεται «Αναγνώριση, εκτελεστότητα και εκτέλεση αποφάσεων, περιλαμβάνει τα άρθρα 39 και 58 του κανονισμού.

11 Το άρθρο 39 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αναγνώριση», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα υπόλοιπα κράτη μέλη, χωρίς να απαιτείται καμία ειδική διαδικασία.»

12 Το άρθρο 40 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Λόγοι μη αναγνώρισης», ορίζει τα ακόλουθα:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

α) εάν η αναγνώριση είναι προδήλως αντίθετη στη δημόσια τάξη (ordre public) του κράτους μέλους αναγνώρισης·

β) σε περίπτωση που εκδόθηκε ερήμην, αν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε στον εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί αυτός να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της απόφασης ενώ μπορούσε να το πράξει·

γ) αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε σε διαδικασία μεταξύ των ίδιων διαδίκων στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση·

δ) αν είναι ασυμβίβαστη με προγενέστερη απόφαση που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος σε διαδικασία μεταξύ των ιδίων διαδίκων επί διαφοράς που είχε το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, εφόσον η προγενέστερη απόφαση πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση.»

13 Το άρθρο 41 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μη επανεξέταση επί της ουσίας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται επί της ουσίας αναθεώρηση απόφασης που εκδίδεται σε κράτος μέλος.»

14 Το άρθρο 83 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», ορίζει στις παραγράφους 1 και 4 τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην κληρονομική διαδοχή προσώπων των οποίων ο θάνατος επέρχεται κατά ή μετά τη 17η Αυγούστου 2015.

[…]

4. Εάν μια διάταξη τελευταίας βούλησης συντάχθηκε πριν από τη 17η Αυγούστου 2015, σύμφωνα με το δίκαιο το οποίο ο θανών θα μπορούσε να είχε επιλέξει, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, το δίκαιο αυτό θεωρείται ότι επελέγη ως το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο.»

15 Το άρθρο 84 του κανονισμού έχει ως εξής:

«Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Τίθεται σε εφαρμογή στις 17 Αυγούστου 2015, εκτός από τα άρθρα 77 και 78, τα οποία τίθενται σε εφαρμογή στις 16 Νοεμβρίου 2014, και τα άρθρα 79, 80 και 81, τα οποία τίθενται σε εφαρμογή στις 5 Ιουλίου 2012. […]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

16 Μετά τον θάνατο του συζύγου της, γερμανικής ιθαγένειας, επελθόντα στις 9 Μαρτίου 2017, η CR, με αίτησή της ενώπιον του Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείου Düren, Γερμανία), ζήτησε να της χορηγηθεί εθνικό κληρονομητήριο και ευρωπαϊκό κληρονομητήριο, βάσει ιδιόγραφης διαθήκης συνταχθείσας στις 14 Ιουνίου 1990 στη γερμανική γλώσσα, με την οποία η CR και ο σύζυγός της είχαν εγκαταστήσει ο ένας τον άλλον ως μοναδικό του κληρονόμο.

17 Ο RK, αδελφός του θανόντος, αμφισβήτησε τη διεθνή δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων να εκδώσουν απόφαση επί της κληρονομικής διαδοχής, ισχυριζόμενος ότι η συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου του ήταν στην Ισπανία και ότι η εν λόγω διαθήκη δεν περιέχει ρητή επιλογή του δικαίου που διέπει την κληρονομική διαδοχή.

18 Με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, το Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείο Düren, Γερμανία) θεώρησε αποδεδειγμένα τα αναγκαία για την έκδοση των ζητηθέντων πιστοποιητικών πραγματικά περιστατικά.

19 Κατόπιν ενδίκου μέσου που άσκησε ο RK, το Oberlandesgericht Köln (εφετείο Κολωνίας, Γερμανία), διαπίστωσε, με διάταξη της 4ης Ιουλίου 2018, την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείου Düren) να εκδώσει απόφαση επί της αιτήσεως, με το σκεπτικό

ότι μόνον τα ισπανικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το κριτήριο της συνήθους διαμονής του κληρονομουμένου κατά τον χρόνο του θανάτου του που προβλέπεται στο άρθρο 4 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής.

20 Με διάταξη της 29ης Απριλίου 2019, το Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 3 d'Estepona (τρίτο τμήμα του πρωτοδικείου της Estepona, Ισπανία), στο οποίο προσέφυγε η CR, αποφάσισε να «απόσχει από την εκδίκαση της υποθέσεως όσον αφορά την [εκκρεμή ενώπιόν του διαδικασία κληρονομικής διαδοχής], λόγω του ότι τα γερμανικά δικαστήρια [ήταν] καταλληλότερα για αποφανθούν επί της κληρονομικής διαδοχής και για λόγους συνδεόμενους με πρακτικές περιστάσεις, όπως ο τόπος της συνήθους διαμονής του ενδιαφερομένου της υπό κρίση υπόθεσης και ο τόπος όπου [βρισκόταν] το μεγαλύτερο μέρος της κληρονομιαίας περιουσίας.

21 Με συμβολαιογραφική πράξη της 29ης Αυγούστου 2019, η CR υπέβαλε νέα αίτηση για τη χορήγηση εθνικού κληρονομητηρίου και ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου ενώπιον του Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείου Düren), στηριζόμενη στη διάταξη του ισπανικού δικαστηρίου. Με διάταξη της 19ης Φεβρουαρίου 2020, το Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείο Düren) έκρινε ότι είχε διεθνή δικαιοδοσία για να αποφανθεί επί της αιτήσεως της CR, εκτιμώντας ότι η διάταξη του ισπανικού δικαστηρίου συνιστούσε διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α', του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής.

22 Ο RK άσκησε έφεση κατά της διατάξεως του Amtsgericht Düren (ειρηνοδικείου Düren) ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι τα γερμανικά δικαστήρια δεν είχαν διεθνή δικαιοδοσία για πλείονες λόγους.

23 Το αιτούν δικαστήριο, αναφερόμενο στην απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485), διατυπώνει αμφιβολίες ως προς την εφαρμογή και την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής.

24 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Oberlandesgericht Köln (εφετείο Κολωνίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι απαραίτητο, για να υπάρχει διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας εκ μέρους του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου κατά το άρθρο 7, στοιχείο α', του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής], το εν λόγω δικαστήριο να έχει διαπιστώσει ρητώς την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του ή αρκεί και μια σιωπηρή διαπίστωση, εφόσον από την ερμηνεία της διαπιστώσεως αυτής μπορεί να συναχθεί ότι το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του;

2) Έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους, του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία προκύπτει από διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους, την εξουσία να ελέγξει αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για να αποφανθεί το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο σύμφωνα με τα άρθρα 6, στοιχείο α', και 7, στοιχείο α', του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής]; Κατά πόσον είναι δεσμευτική η απόφαση του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου;

Ειδικότερα:

α) Έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους, του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία προκύπτει από διαπίστωση ελλείψεως δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου του άλλου κράτους μέλους, την εξουσία να ελέγξει αν ο θανών επέλεξε εγκύρως το δίκαιο του κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής];
β) Έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους, του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία προκύπτει από διαπίστωση ελλείψεως δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου του άλλου κράτους μέλους, την εξουσία να ελέγξει εάν ένας εκ των διαδίκων υπέβαλε, ενώπιον του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 6, στοιχείο α′, του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής], προκειμένου να διαπιστωθεί έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας;
γ) Έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους, του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία προκύπτει από διαπίστωση ελλείψεως δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου του άλλου κράτους μέλους, την εξουσία να ελέγξει αν το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη είναι καταλληλότερα να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής;

3) Εφαρμόζονται τα άρθρα 6, στοιχείο α′, και 7, στοιχείο α′, του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής] –τα οποία προϋποθέτουν επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου "κατ' εφαρμογήν του άρθρου 22" [και "σύμφωνα με το άρθρο 22" αντιστοίχως]– ακόμη και όταν, με διαθήκη συνταχθείσα πριν από τις 17 Αυγούστου 2015, ο θανών δεν επέλεξε ρητώς ή σιωπηρώς το εφαρμοστέο δίκαιο, αλλά το εφαρμοστέο επί της κληρονομικής διαδοχής δίκαιο προκύπτει μόνον βάσει του άρθρου 83, παράγραφος 4, του κανονισμού [περί κληρονομικής διαδοχής];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

25 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχει την έννοια ότι, προκειμένου να υφίσταται διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού, υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επέλεξε ο θανών, είναι αναγκαίο να έχει διαπιστωθεί ρητώς από το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο η έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.

26 Από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι οι σχετικές αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου οφείλονται στο γεγονός ότι, εν προκειμένω, το πρώτο επιληφθέν ισπανικό δικαστήριο δεν διαπίστωσε ρητώς την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.

27 Πλην όμως, όπως επισήμανε η Ισπανική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της, το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, έχουν διαφορετική διατύπωση στην ισπανική γλωσσική απόδοση του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, ενώ τούτο δεν ισχύει ως προς άλλες γλωσσικές αποδόσεις.

28 Ειδικότερα, στην ισπανική γλωσσική απόδοση, ενώ το άρθρο 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής χρησιμοποιεί την έκφραση «abstenerse de conocer», το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού αυτού χρησιμοποιεί το ρήμα «inhibirse». Αντιθέτως, σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις καθεμιάς εκ των διατάξεων αυτών χρησιμοποιούνται όροι με τους οποίους γίνεται ρητά λόγος περί διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας. Ενδεικτικώς, και για τις δύο αυτές διατάξεις, η γερμανική γλωσσική απόδοση χρησιμοποιεί τους όρους «für unzuständig

erklären», η αγγλική τους όρους «decline jurisdiction», η γαλλική τους όρους «décliner sa compétence», η ιταλική τους όρους «dichiarare la propria incompetenza» και η ρουμανική τους όρους «decline competența».

29 Εν προκειμένω, το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο χρησιμοποίησε τους όρους της ισπανικής γλωσσικής απόδοσης του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, δηλώνοντας ότι «απέχει από την εκδίκαση της υποθέσεως». Εντούτοις, το γεγονός ότι η διάταξη αυτή, στην ισπανική γλωσσική απόδοση, χρησιμοποιεί όρους διαφορετικούς από εκείνους του άρθρου 7, στοιχείο α′, του ίδιου κανονισμού και ότι το ισπανικό δικαστήριο έκανε χρήση των όρων που περιλαμβάνονται στην πρώτη εκ των προαναφερθεισών διατάξεων δεν ασκεί επιρροή επί του κύρους της διαπιστώσεως περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατά την έννοια των διατάξεων αυτών.

30 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά ομοιόμορφο τρόπο με βάση τις αποδόσεις τους σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση απόκλισης μεταξύ των διάφορων γλωσσικών αποδόσεων, η επίμαχη διάταξη πρέπει επομένως να ερμηνεύεται με γνώμονα την όλη οικονομία και τον σκοπό της κανονιστικής ρύθμισης της οποίας αποτελεί στοιχείο [απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2020, United Biscuits (Pensions Trustees) και United Biscuits Pension Investments, C-235/19, EU:C:2020:801, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

31 Από το γράμμα του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής προκύπτει ότι η διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας προϋποθέτει τη συνδρομή πλειόνων προϋποθέσεων που απαριθμούνται στη διάταξη αυτή και στηρίζεται σε εκτίμηση των σχετικών με την κληρονομική διαδοχή πραγματικών περιστατικών από το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο, προκειμένου να κριθεί αν τα δικαστήρια του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη δυνάμει του άρθρου 22 του κανονισμού αυτού είναι τα καταλληλότερα να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής. Η διάταξη αυτή διασφαλίζει, αφενός, ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα εφαρμόζει το δικό της δίκαιο, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 27 του εν λόγω κανονισμού, και, αφετέρου, ότι επιτυγχάνεται ο σκοπός του κανονισμού, ο οποίος συνίσταται στην απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια που μπορούν ενδεχομένως να αποδειχθούν εγγύτερα προς τους διαδίκους ή προς τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας.

32 Το δε άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη και προβλέπει ότι τα δικαστήρια αυτά έχουν διεθνή δικαιοδοσία, υπό την προϋπόθεση ότι πρώτο επιληφθέν δικαστήριο θα διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ αυτών, βάσει του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού.

33 Πλην όμως, ούτε το γράμμα του άρθρου 6 ούτε το γράμμα του άρθρου 7 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής περιέχουν κάποια αναφορά στη μορφή που πρέπει να λάβει η διαπίστωση από το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο της ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του και, κατά συνέπεια, στην αναγκαιότητα ρητής σχετικής διαπιστώσεως εκ μέρους του δικαστηρίου αυτού, μολονότι είναι αληθές ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί μια τέτοια αναγνώριση της ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας να προκύπτει σαφώς από τη διαπίστωση του τελευταίου αυτού δικαστηρίου, προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη σύγκρουση διεθνούς δικαιοδοσίας μεταξύ του συγκεκριμένου δικαστηρίου και του δικαστηρίου που θα είχε διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 7, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού.

34 Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να υπάρχει ρητή διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας εφόσον, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, από τη δήλωση του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, του ίδιου αυτού κανονισμού, ότι απέχει από την έκδοση αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη από τον θανόντα, τα οποία θεωρεί ότι είναι καταλληλότερα να εκδικάσουν τη συγκεκριμένη υπόθεση κληρονομικής διαδοχής.

35 Πράγματι, η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη προς τον σκοπό που συνίσταται στη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, η οποία διασφαλίζεται μεταξύ άλλων από την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων που διαπνέει την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής και κατοχυρώνεται στο άρθρο 39 του κανονισμού αυτού, αποβλέπει δε, στον τομέα της συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, στην ενίσχυση ενός απλουστευμένου και αποτελεσματικού συστήματος κανόνων περί συγκρούσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνωρίσεως και εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο κληρονομικής διαδοχής με διασυνοριακό χαρακτήρα, συμβάλλοντας στην επίτευξη του σκοπού να καταστεί η Ένωση χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, βάσει ενός υψηλού επιπέδου εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών.

36 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχει την έννοια ότι, προκειμένου να υφίσταται διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού, υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επέλεξε ο θανών, δεν είναι αναγκαίο να έχει διαπιστωθεί ρητώς από το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο η έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, αλλά πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια η πρόθεσή του να προβεί στη διαπίστωση αυτή από την απόφαση που εξέδωσε προς τούτο το δικαστήριο αυτό.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

37 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους που επελήφθη της υποθέσεως κατόπιν διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου έχει την εξουσία να ελέγξει αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές προκειμένου το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο να δύναται να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.

38 Πιο συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη δυνατότητα του δικαστηρίου που επελήφθη δεύτερο να εξετάσει τη συνδρομή των τριών προϋποθέσεων που τάσσει το άρθρο 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής σχετικά με τη διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, ήτοι, πρώτον, αν ο θανών είχε εγκύρως επιλέξει το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή του δίκαιο δυνάμει του άρθρου 22 του κανονισμού, δεύτερον, αν, ενώπιον του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, είχε υποβληθεί αίτημα από κάποιον από τους διαδίκους για διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, και, τρίτον, αν το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο καλώς έκρινε ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο είχε επιλεγεί ήταν καταλληλότερα να αποφανθούν επί της κληρονομικής διαδοχής.

39 Συναφώς, το άρθρο 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής προβλέπει τη δυνατότητα του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο δυνάμει του άρθρου 4 ή του άρθρου 10 του κανονισμού αυτού να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του δικαστηρίου του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 22 του εν λόγω κανονισμού, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η πρώτη εκ των ανωτέρω διατάξεων.

40 Όπως όμως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, το γεγονός ότι η έκδοση τέτοιας αποφάσεως συνιστά απλώς δυνατότητα και όχι υποχρέωση του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου αποτελεί σημαντικό στοιχείο για να θεωρηθεί ότι η απόφαση αυτή δεν πρέπει να ελέγχεται από τα δικαστήρια υπέρ των οποίων το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο διαπίστωσε έλλειψη δικής του διεθνούς δικαιοδοσίας.

41 Κατά το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, τα δικαστήρια του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη δυνάμει του άρθρου 22 του εν λόγω κανονισμού έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί της κληρονομικής διαδοχής, εφόσον το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο διαπίστωσε έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του ως προς τη συγκεκριμένη υπόθεση, δυνάμει του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού. Επομένως, τα δικαστήρια αυτά αποκτούν διεθνή δικαιοδοσία απλώς και μόνο λόγω της υπάρξεως διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διάταξης.

42 Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι η διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας συνιστά απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, με αποτέλεσμα να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του κεφαλαίου IV του κανονισμού περί αναγνωρίσεως, εκτελεστότητας και εκτελέσεως αποφάσεων, ήτοι τα άρθρα 39 έως 58.

43 Το άρθρο 39 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής προβλέπει όμως ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη διαδικασία και το άρθρο 41 διευκρινίζει ότι, σε καμία περίπτωση, οι αποφάσεις αυτές δεν μπορούν να αναθεωρηθούν επί της ουσίας. Όσον αφορά δε τους λόγους μη αναγνώρισης που προβλέπονται στο άρθρο 40 του κανονισμού, κανένας από αυτούς δεν αφορά την περίπτωση που το επιληφθέν σε δεύτερο στάδιο δικαστήριο εκτιμά ότι το άρθρο 6, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού εφαρμόστηκε εσφαλμένως με την απόφαση περί της διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας.

44 Επομένως, απόφαση με την οποία το δικαστήριο κράτους μέλους διαπίστωσε την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του δεσμεύει τα δικαστήρια των λοιπών κρατών μελών όσον αφορά τόσο την απόφασή του να απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής όσο και τη διαπίστωση ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που απαριθμούνται στην ίδια αυτή διάταξη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung κ.λπ., C-456/11, EU:C:2012:719, σκέψη 41).

45 Κάθε διαφορετική ερμηνεία μπορεί να θίγει τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, στις οποίες στηρίζεται το σύστημα που καθιερώνει ο κανονισμός περί κληρονομικής διαδοχής.

46 Πράγματι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο γενικός σκοπός που επιδιώκει ο κανονισμός αυτός είναι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική του σκέψη 59, η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται στα κράτη μέλη σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής με διασυνοριακές επιπτώσεις (απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2019, Brisch, C-102/18, EU:C:2019:34, σκέψη 33).

47 Περαιτέρω, αν δικαστήριο κράτους μέλους μπορούσε να ελέγξει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής και, ενδεχομένως, να αρνηθεί να αναγνωρίσει απόφαση με την οποία δικαστήριο άλλου κράτους μέλους αποφάνθηκε ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία, τούτο θα ήταν επίσης αντίθετο προς το σύστημα που θεσπίζει ο ως άνω κανονισμός, αφού μια τέτοια άρνηση θα μπορούσε να θίξει την αποτελεσματική λειτουργία των κανόνων του κεφαλαίου IV του κανονισμού καθώς και, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 59 των προτάσεών του, τον μηχανισμό που προβλέπει το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, του ίδιου κανονισμού.

48 Επιπλέον, η προκριθείσα στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως ερμηνεία καθιστά δυνατή την αποτροπή αρνητικής σύγκρουσης διεθνούς δικαιοδοσίας, η οποία θα μπορούσε να συνεπάγεται τον κίνδυνο αρνησιδικίας, όπως επισήμανε κατ’ ουσίαν και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 60 των προτάσεών του.

49 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, στοιχείο α′, το άρθρο 7, στοιχείο α′, και το άρθρο 39 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους που επελήφθη της υποθέσεως κατόπιν διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου δεν έχει την εξουσία να ελέγξει αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές προκειμένου το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο να δύναται να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

50 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 6, στοιχείο α′, και στο άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχουν επίσης εφαρμογή στην περίπτωση κατά την οποία ο θανών δεν είχε επιλέξει με τη διαθήκη του, η οποία συντάχθηκε πριν από τις 17 Αυγούστου 2015, το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο και κατά την οποία το δίκαιο αυτό προκύπτει μόνον από το άρθρο 83, παράγραφος 4, του κανονισμού.

51 Συναφώς, υπενθυμίζεται εξ αρχής ότι, μολονότι, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, η εφαρμογή στη συγκεκριμένη υπόθεση των κατά τον τρόπο αυτό ερμηνευθεισών διατάξεων εναπόκειται μόνο στον εθνικό δικαστή (πρβλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, σκέψη 52).

52 Κατά το άρθρο 83, παράγραφος 4, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, εάν διάταξη τελευταίας βούλησης έχει συνταχθεί, πριν από τη 17η Αυγούστου 2015, σύμφωνα με το δίκαιο κατά το οποίο ο θανών θα μπορούσε να είχε επιλέξει δυνάμει του κανονισμού, το δίκαιο αυτό θεωρείται ότι επελέγη ως το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο.

53 Επομένως, η διάταξη αυτή καθιερώνει, για τον προ της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού χρόνο, τεκμήριο επιλογής του εφαρμοστέου στην κληρονομική διαδοχή δικαίου, το οποίο παράγει τα ίδια αποτελέσματα με την επιλογή που πραγματοποιείται δυνάμει των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού.

54 Όπως τόνισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου και όπως προκύπτει από τη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, σκοπός του άρθρου 6, στοιχείο α′, και του άρθρου 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής είναι, μεταξύ άλλων, η καθιέρωση ενός παραλληλισμού μεταξύ της διεθνούς δικαιοδοσίας και του εφαρμοστέου δικαίου.

55 Ειδικότερα, στην απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485, σκέψεις 50 και 52), το Δικαστήριο έκρινε ότι, όπως επισημαίνεται και στη σκέψη 27 του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής, οι διατάξεις του κανονισμού έχουν σχεδιαστεί ώστε να εξασφαλιστεί ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα εφαρμόζει, ως επί το πλείστον, το δικό της δίκαιο, με τον σκοπό δε αυτόν επιδιώκεται η διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των διατάξεων για τη διεθνή δικαιοδοσία και των διατάξεων για το εφαρμοστέο συναφώς δίκαιο.

56 Επιπλέον, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, σκοπός της διαπίστωσης περί ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο άρθρο 6, στοιχείο α′, και στο άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής είναι να επιτρέπει σε δικαστήριο κράτους μέλους να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επελέγη δυνάμει του άρθρου 22 του εν λόγω κανονισμού, εφόσον το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι τα άλλα δικαστήρια είναι καταλληλότερα να αποφανθούν, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα εγγύτερα στην κληρονομία δικαστήρια θα εκδικάσουν την οικεία διαφορά.

57 Αντιθέτως, ερμηνεία κατά την οποία η εφαρμογή του δικαίου που διέπει την κληρονομική διαδοχή δυνάμει του άρθρου 83, παράγραφος 4, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής δεν επιτρέπει τη διαπίστωση ελλείψεως της διεθνούς δικαιοδοσίας, κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού, θα έθιγε τους σκοπούς που εκτίθενται στις σκέψεις 54 και 55 της παρούσας αποφάσεως.

58 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού περί κληρονομικής διαδοχής έχουν την έννοια ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές έχουν επίσης εφαρμογή στην περίπτωση κατά την οποία ο θανών δεν είχε επιλέξει με τη διαθήκη του, η οποία συντάχθηκε πριν από τις 17 Αυγούστου 2015, το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο και κατά την οποία το δίκαιο αυτό προκύπτει μόνον από το άρθρο 83, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ’ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, έχει την έννοια ότι, προκειμένου να υφίσταται διαπίστωση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, κατά την έννοια του άρθρου 6, στοιχείο α′, του κανονισμού, υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους του οποίου το δίκαιο επέλεξε ο θανών, δεν είναι αναγκαίο να έχει διαπιστωθεί ρητώς από το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο η έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, αλλά πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια η πρόθεσή του να προβεί στη διαπίστωση αυτή από την απόφαση που εξέδωσε προς τούτο το δικαστήριο αυτό.**

2) **Το άρθρο 6, στοιχείο α′, το άρθρο 7, στοιχείο α′, και το άρθρο 39 του κανονισμού 650/2012 έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους που επελήφθη της υποθέσεως κατόπιν διαπιστώσεως ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου δεν έχει την εξουσία να ελέγξει αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές προκειμένου το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο να δύναται να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του.**

3) **Το άρθρο 6, στοιχείο α′, και το άρθρο 7, στοιχείο α′, του κανονισμού 650/2012 έχουν την έννοια ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές έχουν επίσης εφαρμογή στην περίπτωση κατά την οποία ο θανών δεν είχε επιλέξει με τη διαθήκη του, η οποία συντάχθηκε πριν από τις 17 Αυγούστου 2015, το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο και κατά την οποία το δίκαιο αυτό προκύπτει μόνον από το άρθρο 83, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού.**

(υπογραφές)